

Uchwała
Komisji habilitacyjnej z dnia 8 września 2022 r.
powołanej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie
nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu wszczętym na wniosek
dr Iwony Malinowskiej-Lipień

§ 1

Komisja habilitacyjna w składzie:

Przewodniczący:	prof. dr hab. Piotr Małkowski
Sekretarz:	dr hab. Alicja Domagała
Recenzent:	prof. dr hab. Joanna Gotlib
Recenzent:	prof. dr hab. Izabella Uchmanowicz
Recenzent:	dr hab. Mariola Głowacka, prof. UMK
Recenzent:	prof. dr hab. Elżbieta Grochans
Członek Komisji:	dr hab. Urszula Marcinkowska Trimboli, prof. UJ

powołana przez Radę Dyscypliny Nauki o zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego w dniu 25 maja 2022 r., działając na podstawie art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 478) po zapoznaniu się z recenzjami i dokumentacją wniosku, stwierdza, że aktywność naukowa oraz osiągnięcia naukowe zatytułowane „Bezpieczeństwo pacjentów i środowisko pracy pielęgniarek — wyzwania współczesnej ochrony zdrowia”, stanowią istotny wkład w rozwój dyscypliny naukowej nauki o zdrowiu i wyraża pozytywną opinię w sprawie nadania dr Iwonie Malinowskiej-Lipień stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu, uznając spełnienie przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 1-3 wskazanej ustawy.

UZASADNIENIE

Załącznik nr 1 do niniejszej uchwały zawierający uzasadnienie stanowi jej integralną część.

Na niniejszą uchwałę nie przysługuje zażalenie. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Komisji habilitacyjnej

prof. dr hab. Piotr Małkowski
Zakładu Pielęgniarstwa Chirurgicznego,
Transplantacyjnego i Leczenia Pozaustrojowego

Załącznik nr 1

Uzasadnienie do uchwały
Komisji habilitacyjnej z dnia 8 września 2022 r.

powołanej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu wszczętym na wniosek dr Iwony Malinowskiej-Lipień

Komisja habilitacyjna po zapoznaniu się z cyklem prac będących podstawą wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego, autoreferatem, wykazem opublikowanych prac naukowych, materiałami dotyczącymi osiągnięć dydaktycznych, współpracy z instytucjami, organizacjami i towarzystwami naukowymi, działalności popularyzującej naukę dr Iwony Malinowskiej-Lipień oraz opiniami Recenzentów:

Prof. dr hab. Joanna Gotlib Warszawski Uniwersytet Medyczny,

Prof. dr hab. Izabella Uchmanowicz - Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu,

Dr hab. Mariola Głowacka, prof. UMK - Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,

Prof. dr hab. Elżbieta Grochans- Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie, ustaliła co następuje:

Dr Iwona Malinowska-Lipień jest z **wykształcenia** magistrem pielęgniarstwa, tytuł zawodowy uzyskała na Uniwersytecie Jagiellońskim w 2004 roku. W 2012 roku obroniła pracę doktorską pt. „Wpływ wybranych ćwiczeń fizycznych na parametry motoryczne, antropometryczne i potencjał antyoksydacyjny dorastającej młodzieży” i uzyskała stopień doktora nauk o zdrowiu nadany przez Radę Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum w Krakowie. Dodatkowo w 2015 roku ukończyła studia podyplomowe na kierunku: Biostatystyka — praktyczne aspekty statystyki w badaniach medycznych, prowadzone przez Medyczne Centrum Kształcenia Podyplomowego UJ. W 2016 r. uzyskała tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa geriatrycznego. Od 2003 roku do chwili obecnej Pani dr Iwona Malinowska-Lipień jest zatrudniona w Instytucie Pielęgniarstwa i Położnictwa UJCM (od 2013 jako adiunkt). Jej zatrudnienie i praca zawodowa realizowane były także w Krakowskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II oraz Centrum Medycznym Luxmed. Od 2015 roku pełni funkcję Wiceprzewodniczącej Małopolskiej Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Krakowie.

Przedmiotem przedstawionego osiągnięcia naukowego jest cykl powiązanych tematycznie artykułów pięciu oryginalnych publikacji naukowych zatytułowany: „Bezpieczeństwo pacjentów i środowisko pracy pielęgniarek — wyzwania współczesnej ochrony zdrowia” o sumarycznym Impact Factor = 16,131 i 550 pkt. MEiN. W każdej z pięciu prac wchodzących w skład cyklu Habilitantka jest pierwszym autorem jak również autorem korespondencyjnym, co potwierdza jej wiodący udział w powstaniu wszystkich włączonych do cyklu publikacji. Prace zostały opublikowane w 2021 roku we wpływowych pismach międzynarodowych (IF od 2,871 do 3,390). Tematyka cyklu habilitacyjnego dotyczy dwóch zagadnień tematycznych: bezpieczeństwa pacjentów i środowiska pracy pielęgniarek. Prace wchodzące w cykl stanowią spójną i uzupełniającą się całość.

Celem pierwszego artykułu (Cultural adaptation of the Safety Attitudes Questionnaire Short Form (SAQ-SF) in Poland) była adaptacja do warunków polskich międzynarodowego narzędzia: Kwestionariusz Postaw Bezpieczeństwa — Skrócony Formularz (SAQ-SF), oceniającego jak pracownicy sektora ochrony zdrowia postrzegają klimat bezpieczeństwa w miejscu pracy. Do badania włączono odpowiedzi uzyskane od 322 pracowników jednego z krakowskich szpitali, w tym: pielęgniarki, lekarzy, rehabilitantów, ratowników medycznych, opiekunów medycznych i pracowników administracyjnych szpitala. Kwestionariusz składa się z sześciu podskal oceniających następujące aspekty: 1) klimat pracy zespołowej; 2) klimat bezpieczeństwa; 3) satysfakcja z pracy; 4) rozpoznanie stresu; 5) postrzeganie zarządzania na poziomie oddziału i szpitala; 6) warunki pracy. W ramach adaptacji dokonano tłumaczenia i walidacji narzędzia, oceniając metodami statystycznymi właściwości psychometryczne przetłumaczonego kwestionariusza. Uzyskane wyniki potwierdziły, że polska wersja kwestionariusza SAQ-SF spełnia kryteria walidacji psychometrycznej i funkcjonalnej, a zaadaptowany do polskich warunków kwestionariusz charakteryzuje się satysfakcjonującymi właściwościami psychometrycznymi.

W drugiej pracy cyklu (Nurses and physicians attitudes towards factors related to hospitalized patient safety) skoncentrowano się na poznaniu postaw pielęgniarek i lekarzy wobec czynników warunkujących bezpieczeństwo pacjentów leczonych w szpitalach. Badania przeprowadzono w oddziałach chirurgicznych i zachowawczych w 21 polskich szpitalach. Do analizy włączono odpowiedzi 1133 respondentów, w tym 606 pielęgniarek i 527 lekarzy. Zastosowano narzędzie SAQ-SF. Wyniki badań wykazały, że klimat pracy zespołowej, klimat bezpieczeństwa, satysfakcja z pracy, rozpoznawanie stresu, postrzeganie zarządzania i warunki pracy są zróżnicowane pomiędzy grupą zawodową pielęgniarek a grupą zawodową lekarzy, a także pomiędzy typami oddziału (zachowawczy vs chirurgiczny), płcią respondentów oraz stażem

pracy. Zarówno pielęgniarki jak i lekarze najwyższe średnie wyniki uzyskali w podskali rozpoznania stresu, natomiast najniżej obie grupy oceniły warunki pracy oraz postrzeganie zarządzania szpitalem. Analiza wykazała istotne statystycznie różnice pomiędzy grupami pielęgniarek i lekarzy we wszystkich 6 podskalach analizujących różne aspekty oceny postaw wobec czynników warunkujących bezpieczeństwo pacjentów. Wyniki pielęgniarek w tych skalach były niższe w porównaniu z lekarzami.

Celem trzeciej publikacji cyklu (Impact of work environment on patients safety as perceived by nurses in Poland-cross-sectional study) było zebranie opinii pielęgniarek na temat bezpieczeństwa pacjentów oraz ocena możliwości podjęcia przez szpitale działań nakierowanych na poprawę bezpieczeństwa pacjentów i środowiska pracy pielęgniarek. Do badania włączono odpowiedzi uzyskane od 1825 pielęgniarek/pielęgniarzy pracujących w 21 szpitalach. Badanie było prowadzone w ramach projektu RN4CAST w latach 2018-2019 z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety składającego się ze Skali Środowiska Pracy PES-NWI, pytań oceniających jakość opieki pielęgniarskiej i bezpieczeństwo opieki, pytań dotyczących ostatniego dyżuru jaki pełniły pielęgniarki. Analizy uwzględniały także dane dotyczące liczby pielęgniarek i liczbę łóżek w badanych oddziałach szpitalnych. Wśród respondentów 65,4% oceniło warunki pracy jako doskonałe, 32,1% jako dobre, a 12,4% jako niedostateczne. Analiza wykazała, że istnieje związek pomiędzy ogólną oceną warunków pracy a ogólną oceną bezpieczeństwa ($p < 0,001$). Wyższe pozytywne oceny pielęgniarek warunków pracy w szpitalu korelowały z wyższymi ocenami ogólnego bezpieczeństwa pacjenta. Analiza Skali Środowiska Pracy wykazała, że im wyżej pielęgniarki oceniały bezpieczeństwo pacjenta, tym wyżej oceniały adekwatność zasobów ludzkich i materialnych, współpracę pielęgniarek z lekarzami, wsparcie pielęgniarek przez kadrę zarządzającą, możliwość udziału pielęgniarek w zarządzaniu szpitalem oraz wsparcie dla zapewnienia wysokich standardów jakości opieki pielęgniarskiej. Uzyskane wyniki potwierdziły, że takie czynniki środowiska jak: odpowiednia obsada, dobra współpraca z lekarzami, wsparcie zarządzających, samodzielność zawodowa oraz perspektywa awansu warunkują zapewnianie bezpieczeństwa pacjentom.

Kolejne dwie prace cyklu habilitacyjnego obejmowały badania prowadzone w okresie pandemii. Celem badań przedstawionych w pracy Evaluating Polish nurses' working conditions and patient safety during the COVID-19 pandemic było poznanie wpływu warunków pracy pielęgniarek w czasie pandemii SARS-CoV-2 na ich postawy wobec czynników warunkujących bezpieczeństwo hospitalizowanych pacjentów. Badaniem objęto 577 pielęgniarek pracujących w szpitalach województwa małopolskiego, w oddziałach zakaźnych lub przekształconych na zakaźne oraz oddziałach niezakaźnych. Badanie przeprowadzono przy

użyciu autorskiego kwestionariusza ankiety oraz kwestionariusza SAQ-SF. Wyniki badań pokazały, że pielęgniarki pracujące w szpitalach w czasie pandemii SARS-CoV-2 najniżej oceniły warunki pracy, a najwyżej rozpoznały stres jako czynniki mające wpływ na bezpieczeństwo pacjentów. Warunki pracy mające wpływ na postawy pielęgniarek wobec czynników bezpieczeństwa hospitalizowanych pacjentów obejmowały: odpowiednie przeszkolenie pracowników, ograniczenie wydłużenia godzin dziennego zatrudnienia i wsparcie psychologiczne personelu. Uzyskane wyniki wskazują, że wprowadzone w trakcie pandemii COVID-19 strategie powinny wykorzystywać analizę uwarunkowań postaw personelu i na nich powinny bazować odpowiednie praktyki zarządzania ukierunkowane na zapewnienia optymalnego bezpieczeństwa pacjentom i personelowi pielęgniarskiemu.

W ostatniej pracy cyklu habilitacyjnego czyli publikacji pt. Emotional control among nurses against work conditions and the support received during the SARS-CoV-2 pandemic, dokonano oceny kontroli emocji wśród pielęgniarek na tle warunków pracy i wsparcia otrzymanego podczas epidemii wirusa SARS-CoV-2. Badania przeprowadzono wśród 577 pielęgniarek pracujących podczas III-ciej fali epidemii SARS-CoV-2 w oddziałach zakaźnych (n=201) i niezakaźnych (n=376) w 11 szpitalach województwa małopolskiego. Do oceny warunków pracy zastosowano autorski kwestionariusz ankiety oraz Skalę Kontroli Emocji w adaptacji Juczyńskiego, oceniającą kontrolę gniewu, depresji, lęku. W badanej grupie tłumienie negatywnych emocji w najwyższym stopniu dotyczyło lęku (18,25 pkt.), odpowiednio 17,91 pkt. wśród personelu oddziałów zakaźnych i 18,44 pkt. w oddziałach niezakaźnych. Pielęgniarki istotnie częściej tłumili lęk, gdy nie miały możliwości wykonania testu w kierunku COVID-19 w miejscu pracy ($p=0,035$). Większe hamowanie emocji występowało u pielęgniarek deklarujących równocześnie odczuwanie zwiększonego poziomu stresu. Wyniki badania potwierdziły potrzebę wsparcia psychologicznego w zakresie lęku oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom w formie dostępu do szybkiego testu w kierunku zakażenia SARS-CoV-2 w miejscu pracy. Artykuły stanowiące osiągnięcie habilitacyjne wnoszą nowe, rzetelne informacje do tematyki szeroko pojętego bezpieczeństwa i opieki nad pacjentem. Wyniki badań Habilitantki mają istotne znaczenie dla rozwoju dyscypliny nauk o zdrowiu i stanowią wartościową pomoc przy identyfikacji obszarów związanych z bezpieczeństwem pacjentów, szczególnie tych wymagających poprawy. Wysoka świadomość dotycząca bezpieczeństwa pracy personelu, współpraca w zespole interdyscyplinarnym, ocena kultury bezpieczeństwa pracy oraz analiza i wyciąganie wniosków może spowodować, że jakość i bezpieczeństwo realnie wzrosną, co przyczyni się do poprawy poczucia bezpieczeństwa pacjenta. Habilitantka w swoich publikacjach identyfikuje konkretne działania i strategie, których wprowadzenie mogłoby przyczynić się do poprawy jakości pracy personelu

medycznego. Wnioski z przedstawionych badań mogą być zaimplementowane do systemu opieki zdrowotnej, a ich wdrożenie może skutkować doskonalącymi zmianami organizacyjnymi i merytorycznymi zgodnie z evidence-based practice nursing, przyczyniając się tym samym do rozwoju dyscypliny nauki o zdrowiu.

Łączny dorobek naukowy Habilitantki po uzyskaniu stopnia doktora obejmuje (poza cyklem habilitacyjnym) 9 prac z IF i 48 prac bez IF (prace oryginalne, poglądowe, opisy przypadków). W skład dorobku naukowego wchodzi redakcja I monografii i autorstwo/współautorstwo 38 rozdziałów w monografiach i podręcznikach. Łączna punktacja całości prac wynosi 42,291 pkt. IF oraz 1345 pkt. MEiN, w tym artykuły włączone w cykl habilitacyjny: 16, 131 IF i 55() pkt. MEiN, pozostałe artykuły 26, 160 IF i 795 pkt. MEiN. Liczba cytowań według Web of Science Core Collection: 90 a indeks Hirscha H=5.

Zaprezentowany dorobek naukowy jest spójny wewnętrznie i stanowi naukowo-merytoryczne tło do głównego osiągnięcia naukowego Habilitantki. Na podkreślenie zasługuje udział w wielu projektach naukowo-badawczych, w tym w czterech realizowanych w konsorcjach międzynarodowych. W jednym z nich dr Iwona Malinowska-Lipień pełni rolę kierownika polskiego zespołu.

Habilitantka ma także bogate doświadczenie dydaktyczne. Od 2003 roku jest nauczycielem akademickim i realizuje zajęcia dydaktyczne ze studentami kierunków: pielęgniarstwo, położnictwo i elektroradiologia. Ponadto od 2014r. prowadzi zajęcia w języku angielskim dla studentów pielęgniarstwa w ramach programu Erasmus+ z przedmiotu choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne. Jest także współautorem podręcznika dla pielęgniarek. Podkreślenia wymaga fakt, że działalność dydaktyczna Habilitantki jest bardzo wysoko oceniana przez studentów: średnia z wyników anonimowych ankiet dydaktycznych w latach 2011-2020 wynosiła 97,22 pkt. (na 100 możliwych do uzyskania).

Była promotorem 16 prac (65 licencjackich i 51 magisterskich) na kierunku pielęgniarstwo/położnictwo. Jest promotorem pomocniczym w dwóch otwartych przewodach doktorskich.

Działalność dydaktyczna dr Iwony Malinowskiej-Lipień jest spójna z prowadzonymi badanymi naukowymi.

Habilitantka wykazuje się również dużą aktywnością organizacyjną. Pełni funkcję Koordynatora wyjazdów zagranicznych studentów UJCM i programu Erasmus+. Brała czynny udział w organizacji konferencji, m.in. trzykrotnie była Przewodniczącą komitetu

organizacyjnego Małopolskiej Konferencji dla Pielęgniarek. Jest także aktywnym członkiem polskich i zagranicznych towarzystw naukowych.

Na szczególne podkreślenie zasługuje szeroka aktywność Habilitantki na rzecz rozwoju pielęgniarstwa w Polsce. Skupia działania naukowo-dydaktyczne prowadzone w UJ z działalnością w strukturach samorządu zawodowego (m.in. Wiceprzewodnicząca Małopolskiej Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych), w podmiotach leczniczych, podmiotach nauczania i wychowania oraz działania w zakresie nadzoru merytorycznego (pełni funkcję konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie pielęgniarstwa geriatrycznego).

Bogate doświadczenie dydaktyczne i organizacyjne, udział w licznych stażach zagranicznych i wizytach studyjnych, współpraca z wieloma krajowymi i międzynarodowymi podmiotami naukowymi i pozanaukowymi świadczą o dużej sprawności i dobrym przygotowaniu Habilitantki do roli samodzielnego pracownika naukowego. Osiągnięcie naukowe Habilitantki, jakim jest przedstawiony cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych świadczy o dojrzałości i samodzielności badawczej i można go zdecydowanie uznać za znaczny wkład autorki w rozwój dyscypliny naukowej — nauki o zdrowiu.

W opinii wszystkich recenzentów Kandydatka w pełni spełnia warunki ustawowe (art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. — Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85 ze zm.) i zwracają się do Rady Dyscypliny Nauki o zdrowiu UJ z wnioskiem o dopuszczenie dr Iwony Malinowskiej -Lipień do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Po wysłuchaniu opinii wszystkich osób wchodzących w skład Komisji Habilitacyjnej i zakończeniu dyskusji, Przewodniczący Komisji Habilitacyjnej poprosił o przeprowadzenie jawnego głosowania, gdyż Kandydatka nie zgłosiła wniosku o utajnienie.

Liczba Członków Komisji: 7

Uprawnionych do głosowania: 7

Oddano głosów: 7

Głosów ważnych: 7 Głosów nieważnych: 0 w tym:

TAK (wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego): 7

NIE : 0

Wstrzymujących się: 0

Wobec powyższego Komisja Habilitacyjna, w składzie wymienionym powyżej, podjęła uchwałę wyrażającą pozytywną opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w

dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie nauki o zdrowiu dr Iwonie Malinowskiej - Lipień, celem przedłożenia jej Radzie Dyscypliny Nauki o zdrowiu UJ.

Przewodniczący Komisji habilitacyjnej
Prof. dr hab. Piotr Makowski
Sekretarz Komisji Habilitacyjnej
Dr hab. Alicja Domagała